

Imaginarul totalitarismului

I.V.Stalin

Armata totalitarista

Benito Mussolini

Adolf Hitler & I.V. Stalin

Despre totalitarism

În perioada interbelică, sistemul democratic de organizare politică a cunoscut o criză de mari proporții, ilustrată de renasterea unor vechi forme de autoritarism precum și de apariția totalitarismului. Forma tradițională de guvernare antidemocratică în istoria europeană era autoritarismul conservator.

Așa cum făcuseră Caterina cea Mare în Rusia și Metternich în Austria, conducătorii unor asemenea guvernări au încercat să prevină acele transformări de substanță care ar fi subminat ordinea socială existentă.

În acest scop, ei s-au bazat pe birocrații obediente, departamente vigilente de poliție și armate de încredere. Participarea populară la astfel de guvernări era interzisă sau limitată drastic la aliați naturali, precum aristocrații, înalții funcționari sau înalții ierarhi ai Bisericii. Liberalii, democrații și socialiștii erau persecutați ca radicali, fiind adesea întemnițați sau exilați.

După primul război mondial, acest tip de guvernare autoritară a reapărut și s-a impus în aproape toată Europa. Practic, în ajunul izbucnirii celui de-al doilea război mondial, guvernarea de tip democratic supraviețuise doar în Marea Britanie, Franța, Țările de Jos, Țările din Scandinavia, Cehoslovacia și Elveția.

Perioada interbelică a produs o formă nouă de organizare social-politică: totalitarismul. Deși uneori totalitarismul se aseamănă în anumite aspecte practice cu autoritarismul, existau însă și diferențe esențiale. Totalitarismul a apărut pe scena istoriei o dată cu efortul de tip revoluționar presupus de războiul total, desfășurat în perioada 1914-1918.

Marele Război a determinat tendința de a subordona toate instituțiile și toate categoriile sociale unui obiectiv suprem: victoria. Nimic altceva nu conta.

Oamenii erau chemați să facă sacrificii din ce în ce mai mari, iar libertatea lor personală a fost constant redusă prin intermediul unui control guvernamental din ce în ce mai accentuat.

Experiența crucială a primului război mondial a fost dusă mai departe de către Lenin și bolșevici, în timpul războiului civil din Rusia. Lenin a arătat cum o minoritate intransigentă poate să facă un efort total și să obțină victoria asupra unei majorități mai puțin hotărâte, cum instituțiile și drepturile umane pot fi subordonate nevoilor unui singur grup și liderului acestuia.

Intemeindu-se pe experiențele din timpul primului război mondial și al războiului civil din Rusia, totalitarismul și-a atins maturitatea în anii '30, în Rusia (I. V. Stalin), Germania (Adolf Hitler) și Italia (Benito Mussolini).

Bazându-se pe tehnologia modernă, statul de tip totalitar începea ca o dictatură ce exercita întreaga putere politică, însă nu se oprea acolo. Treptat, statul instituia un control cât mai complet asupra tuturor aspectelor vieții

umane:economic,social,intelectual si cultural.Desi un asemenea control nelimitat nu a putut fi niciodata pe deplin realizat,libertatea de actiune a individului a fost in mare masura redusa.

Aceasta viziune grandioasa in privinta controlului absolut al statului era complet diferita de liberalismul si democratia secolului al XIX-lea,dar si de autoritarismul conservator.

Intr-adevar totalitarismul a fost o revolta impotriva liberalismului.Acesta din urma incerca sa limiteze puterea statului si sa protejeze drepturile sacre ale individului;liberalii se bazau pe rationalitate,armonie,progres pasnic si o clasa de mijloc puternica.

Toate acestea erau respinse de adeptii totalitarismului.

Spre deosebire de vechiul autoritarism,totalitarismul nu se baza doar pe o elita ci pe mase.Statul totalitar a cautat si,uneori,a reusit sa obtina sprijinul si chiar dragostea oamenilor obisnuiti.

O alta caracteristica a statelor totalitare a fost dinamismul lor fara limite.Societatea totalitara a fost o societate complet mobilizata,o societate care inainteaza catre un tel final.

Acest tel nu a fost niciodata limitat doar la supravietuirea regimului,ca in cazul unei dictaturi.Totalitarismul era,in cele din urma un fel de revolutie permanenta,neterminata,in cadul careia transformarea profunda si rapida,impusa de sus,continua mereu.

Desi Benito Mussolini,conducatorul statului fascist italian,si-a autodenunit regimul ca fiind totalitar,trebuie spus,totusi,ca nici unul dintre dictatorii interbelici nu a reusit sa construiasca in realitate un sistem atat de eficient precum cel din Uniunea Sovietica.Nu pentru ca nu ar fi dorit asa ceva,ci pentru ca infrangerea in cel de-al doilea razboi mondial a scurtat sever durata de viata a experimentelor totalitare din Germania si Italia.

In timp ce sistemul sovietic a fragmentat si a distrus toate organismele sociale traditionale,a blocat aparitia altora noi si si-a extins controlul, practic, asupra oricarei forme de activitate umana,fascistii si national-socialistii(nazistii) au lasat,din lipsa de timp,ordinea economica si structura sociala,aproape intacte.

Din trecut,tabula rasa

O data cu venirea lor la putere, gruparile comuniste ,urmand exemplul bolsevichilor rusi ,au avut drept scop inlocuirea societatii existente considerata ‘purtatoarea tuturor relelor provocate de capitalism’,cu o noua societate, inzestrata cu toate virtutile si sperantele.Metodele folosite au fost:distrugerea si reconstructia.

In primul rand s-a aplicat distrugerea taranimii. Era cel mai important din punct de vedere numeric si cel mai legat in traditie. Astfel s-a adoptat diferentierea categoriilor in: funciari rentieri, tarani-bogati care exploateaza o parte din pamanturile lor, taranii mijlocasi ce muncesc intreaga lor proprietate si taranii saraci, cu sau fara pamant.

In nici un stat, insa, Partidul nu s-a limitat numai exproprierea latifundiarilor si la impartirea pamanturilor. Obiectivul principal nu era o reforma agrara, ci eliminarea fatisa din noua ordine sociala a taranimii tarditionale. Cote foarte ridicate au fost arbitrar fixate de catre conducatori, pentru a-i depista pe cei 'rai' din fiecare sat. Drept care au fost arestati tarani mijlocasi fiind supusi unor chinuri groaznice.

Aceste campanii de distrugere a proprietarilor rentieri si a tuturor tarnilor ale caror 'pozitii de clasa' erau socotite ostile au atins rezultate inspaimantatoare . Daca, in foarte putine tari-cum ar fi Polonia-, viata satului a rezistat hotiilor si hartuieilor, in alte parti nu a fost asa.

In China epurarea sub pretextul reformei agrare s-a soldat cu pana la cinci milioane de victime.

Mai mult decat doar nimicirea 'dusmanilor de clasa', conducatorii totalitaristi au vizat de fapt dezagregarea societatii civile. Si intelectualii au avut de suferit in periada comunista. Ziaristi, sciitori profesori ,care in 'veche oranduire exercitau o importanta putere spirituala si morala, au fost expusi la presiuni puternice . Ei nu mai aveau alte posibilitati decat sa se supuna noului regim sau sa dispara intr-o tacere totala. In China ,o campanie lunga de reforma a gandirii incearca sa faca ordine in randul profesorilor de la universitati ,colegii si scolii, vizand de fapt pe toti intelectualii care nu renuntau repede la valorile occidentale .

Pentru comunisti refacerea completa a societatii impunea eredicarea religiei si distrugerea bisericilor. Intr-adevar acestea din urma se prezentau peste tot ca puteri veritabile. Solid structurate de la baza la varf ,dispunand de resurse economice propii, bucurandu-se de un mare prestigiu in randul populatiilor atat prin mesajul lor universal, cat si prin morala, exercitnd o influenta majora prin scolile, publicatiile si asociatiilor lor si avand (mai presus de state) puternice legaturi de solidaritate, asemenea instituti puteau deveni "locul firesc de refugiu al unei eventuale opozitii". Controlul bisericilor ortodoxe (in Bulgaria ,Romania Iugoslavia) s-a facut fara prea mari dificultati (dar nu si fara dureri), avand in vedere legaturile cu patriarhul Moscovei, supus statului sovietic, insa conflictul s-a declansat cu biserica catolica, aflata sub patronatul Romei. "Prezenta bisericilor catolice majoritare sau puternice in Lituania ,Polonia, sau Cehoslovacia ameninta cu adevarat insasi fundamentele, deci existenta noilor regimuri", afirmau comunistii.

La randul ei ,biserica catolica vedea in comunism raul suprem .

Iata de ce pe 13 iulie 1949 ea a decis excomunicarea membrilor de partid.Cum au actionat comunistii pentru a sufoca biserica catolica? Mai intai s-au taiat resursele materiale ale adversarului,apoi s-au adoptat noi legislatii care prevedeau laicizarea starii civile ,a casatoriilor,dar si secularizarea scolilor si a spitalelor.

Decimate ,decapitate,jefuite,bisericile au continuat sa fie un potential pericol.Pentru a le urmari indeaproape,in diocese sunt numiti comisari de stat (“episcopi cu mustati”)care,plasati in birourile epscopilor, deveneau responsabili cu administratia episcopala.

Iata unele din multele metode prin care totalitaristii s-au impus determinand societatea sa se teama ,sa devina terorizata de regim,facand ca oamenii sa se spioneze intre ei si sa dezvaluie nelegiuirile celor din jur.

Populatiile aflate intre entuziasm si teama

Aceasta perioada - numita “frontista” - este deosebit de complexa,oferind aspecte contradictorii in care,de multe ori,observatorii au vazut(sau au vrut sa vada) doar o singura fata:fie aceea a entuziasmului si adeziunii voluntare,fie aceea a manipularii si terorii-de fapt,doua aspecte ale aceleiasi realitati.

La multi europeni,entuziasmul de a construi prin comunism o lume noua este cu atat mai puternic cu cat se bazeaza pe speranta de a crea un sistem democratic original,adaptat fiecarei tari.

In primavara anului 1946,apare un articol semnat de o inalta autoritate sovietica in care se preconizeaza Germaniei un regim “intermediar,intre democratia burgheza si democratia socialista”.

Totusi,satisfactia unui numar mare de oameni de a participa la cladirea unui sistem mai just,mai eficace si potrivit specificului national nu trbuie sa ascunda multiplele violente ale aceleiasi perioade.Nu toate se datoreaza aplicarii mecanice a totalitarismului stalinist.

Karel Barošek distinge,cu pertinenta,de-a lungul anilor 1945-1948,o teroare “endogena” care,in Europa centrala,imbraca diverse forme:lupte incrancenate intre noile puteri si opozitia armata(Slovacia,Polonia...),care se prelungesc mult dupa mai 1945;manifestari explozive anti-evreiesti in zeci de orase si sate in anul 1946;expulzari masive si brutale de populatii de origine germana sau maghiara...

Cu toate acestea , atmosfera de tensiune si teama ce domina atunci in aceste tari este strans legata de accentuarea proceselor de control si presiune exercitate de comunisti pentru a distruge miscarile de rezistenta.

Conform lui Ion Florea, antinomia dintre totalitarism și democrație este asemeni unui conflict între o putere excesiv sacralizată, cu o legitimitate aureolată de o voință ancestrală (divina, naturală sau istorică), de o mistică

“contrafăcută, și efortul democrației de demistificare a politicii și puterii, care transferă legitimitatea spre opțiunea masei, poporului, exprimată prin vot . Trebuie spus că și lupta pentru putere într-un regim democratic înregistrează nu doar confruntări politice și ideologice deschise, ci și “manevre tactice oculte” pentru a asigura reușita. În regimurile totalitare, “se instituie monopolul creației politice, ideologice, netolerându-se alte programe politice, teorii, utopii, mituri și prejudecăți decât cele oficiale sau generate doar de ideologia partidului unic” Conceptul de “popor” este preferat spre a servi manipulărilor de ambele regimuri. Tot ce se face, se face în numele poporului și pentru popor. Dar istoria a înregistrat nenumărate crime având drept justificare această sintagmă combinată cu arhicunoscuta expresie a lui Machiavelli “Scopul scuză mijloacele”.

O acumulare exploziva de nelinisti si nemultumiri

In ultima perioada a anilor 1980,toate motivele de nemultumire populara par sa se adauge si sa se amestece intr-un fel de „cocktail Molotov” urias,gata sa ia foc la cea mai mica scanteie.

Salarii decente!

Exasperarea populatiilor supuse capriciilor unor conducatori tiranici atinge punctul maxim,accentuata fiind,fara indoiala,de vestea unor schimbari in „tarile fratesti”vecine.Astfel,inca din ianuarie 1987,istoviti de penurii,restrictii si reduceri de salarii,cativa romani isi exprima-prin manifeste de propaganda clandestine nemultumirea si dorinta de inlaturare a lui Ceausescu.In noiembrie,revolte importante izbucnesc la Brasov,unde zeci de mii de muncitori de la uzinele de camioane Steagul Rosu,grupati,defileaza scandand:”Vrem paine!”,”Jos dictatura!”.Primaria si sediul Partidului fiind luata cu asalt,politia solicita ajutorul armatei pentru inabusirea revoltei.

In alte parti,unde dominante sunt echipele conducatoare favorabile reformelor,muncitorii sunt de asemenea gata sa coboare in strada si sa faca greva pentru a protesta impotriva incetirii schimbarilor,promisiunilor nerespectate sau severitatii masurilor de redresare.In Iugoslavia,miscarile greviste iau amploare:de la 174 in 1982,ele ajung la 393 in 1984,900 in 1986,si se inmultesc pe parcursul anului 1987 ca reactie in special la masurile de blocare partiala a salariilor.In URSS,intrarea masiva a clasei muncitoare pe scena perestroikai se produce in iulie 1989,o data cu greva a 100.000 de mineri din Kuzbass.Pana atunci,miscarile revendicative muncitoresti,rare si restranse(ca de exemplu greva soferilor de autobuz din Cehov,in septembrie 1987),fusesera mai degraba rau privite,presa oficiala asimilandu-le unei „ofensive directe impotriva perestroikai” si stigmatizand,ca si in trecut,”o mana

de oameni care-i indeamna la greva pe cei care,de fapt,nu avusesera nici o intentie sa abandoneze lucrul”.Dar miscarea minerilor din Kuzbass declansata in vara lui 1989 nu a putut fi tratata cu aceeasi dezinvoltura.Minerii nu cereau altceva decat aplicarea reformei economice.Comitetul regional de greva,ales la 16 iulie 1989,solicita indeosebi autonomia deplina a întreprinderilor,precum si acordarea dreptului muncitorilor de definire a formei de proprietate a mijloacelor de productie.Aceasta deplina potrivire a revendicarilor cu proiectilele lui Gorbaciov l-a plasat pe acesta într-o situatie delicata.La 18 iulie,el s-a limitat sa afirme ca „rolul conducator al Partidului” sa afla in pericol,si a anuntat cumpararea de catre strainatate a unor bunuri de consum in valoare de 100 de miliarde de rube.Cinci zile mai tarziu,subliniind „caracterul dramatic al evenimentelor”,el a recunoscut ca era „foarte incurajator” sa vada ca muncitorii „iau initiativa cu hotarare.”Atunci au intervenit acorduri in privinta salariilor si conditiilor de viata,care au contribuit la destinderea atmosferei.Daca,in opinia lui Mihail Gorbaciov,aceasta greva a minerilor reprezentase „cea mai dificila incercare” a mandatului sau,pentru multi observatori ea marcase conturarea,in sanul societatii civile,a unei forte noi.

Paine!

Nemultumirea populatiei nu se exprima intotdeauna deschis,ramanand de multe ori secreta;dar in aceasta perioada de slabire a autoritatilor se simte gata sa tasneasca dintr-un moment in altul.In URSS,in special, efectele cumulate ale impulsurile si escurile perestroikai-care au contribuit la o degradare catastrofala a aprovizionarii cu alimente-au ridicat,treptat,majoritatea populatiei impotriva echipei lui Gorbaciov.Lumea se plange de penurie,de proasta calitate a produselor,de diferentele enorme in aprovizionarea regiunilor,adevarate motive ale unor lupte economice între republici.

Deficentele nu sunt mai putin insemnate-chiar dimpotriva-in privinta bunurilor de consum nealimentare.Avand in vedere dezorganizarea întreprinderilor,invechirea echipamentului,dificultatile de aprovizionare ,ratele de crestere sunt insuficiente,iar diversitatea si calitatea marfurilor sunt total nesatisfacatoare.A devenit o problema achizitionarea unui televizor,a unei masini de spalat sau a unui aspirator.Situatia este la fel de ingrijoratoare si exasperanta in Iugoslavia,unde nivelul de trai a cunoscut atunci o cadere vertiginoasa.”Pentru moment-marturiseste in aprilie 1987 un profesor croat unui ziarist-traiesc din rezervele mele.Masina mea mai poate rezista,vechiul meu frigider de asemenea,dar dupa aceea,daca nu se va produce vreo schimbare,nu le voi mai putea inlocui.”Nemultumirea este ata de mare incat,in aceeasi perioada,un diplomat european acreditat la Belgrad nu gaseste decat aceste simple cuvinte pentru a reda starea de spirit:”Va exploda;va spun ca va exploda!”

Manifeste si graffiti

Cand sistemul se afla in plenitudinea fortelor sale si puterea nu renuntase deloc la pretentiile-i totalitare , singurul mod de a exprima critici era acela de a le formula in anonim si clandestinitate absoluta.Pe furis,sunt aruncate manifeste in cutiile de scrisori sau la intrarile in cladiri,sunt mazgalite in graba graffiti pe pereti,sunt adresate scrisori anonome autoritatilor...Tot atatea initiative curajoase din partea unuor indivizi izolati sau a unor mici grupari clandestine.

Raporturile confidentiale ale KGB-ului-divulgate astazi-ce inventariaza cu minutiozitate toate aceste „acte antisovietice” ne permit aprecierea volumului si evolutiei acestora.Nu mai putin de 10.000 de manifeste si scrisori anonime sunt difuzate anual in prima jumătate a anilor 1960 in URSS.Cele mai mari cantitati de asemenea documente sunt descoperite in Ucraina,Azerbaidjan,Georgia, Letonia si bineinteles in Rusia,in regiunile Stavropol,Krasnoiarsk,Rostov , Leningrad si Moscova.In schimb,numeroase regiuni si republici(23 in 1965)nu sunt implicate.Aceste scrisori anonime sunt trimise ata organizatiilor de partid,sovietelor,cat si redactiilor de ziare si reviste.

Ce spun aceste manifeste,graffiti si scrisori?Potrivit KGB-ului,ele „calomniaza PCUS si guvernul sovietic,ca de altfel si politica dusa de acestea,pun la indoiala constuirea unei societati comuniste in tara noastra,

Critica sistemul electoral si conditiile de viata ale muncitorilor,exprima idei nationaliste.Unii autori au chemat la organizarea de greve si miscari de masa pentru obtinerea imbunatatirii aprovizionarii populatiei cu marfuri,scaderii preturilor produselor alimentare,cresterii salariilor si pensiilor”.Unele dintre aceste documente propun programe de actiune,altele invita populatia sa se mobilizeze:”Oameni buni-se spune intr-un manifest distribuit in 1965-luati armele si distrugeti capul balaurului rosu care de mai bine de o jumătate de secol sufoca aproape intreaga Europa”;”Nu-i departe vremea-proclama un afis din aceeasi perioada,atarnat pe peretii Universitatii din Moscova-in care vom starpi toata aceasta camarila birocrata platita gras”.Altele denunta direct partidul si intregul sistem:”Partidului ii este teama de glasnot,dictatura sa bazandu-se doar pe cenzura si inchisori.Nu cautati un vinvat pentru arbitrar si mizerie;nu este nici Stalin,nici Hrusciov,ci sistemul bazat pe un partid unic de tip politist ” .

Identificarea precisa a proape jumătate din autori si difuzori de catre KGB permite afirmarea rolului determinant al intelectualilor si tinerilor.Din cele 1.039 de persoane arestate pentru aceste delikte in primul semestru al anului 1962, 47% aveau mai putin de 30 de ani,iar 40% erau posesori de diplome de invatamant secundar si superior.Unii autori sau difuzori sunt foarte tineri:21% din cei arestati in primul semestru al anului 1965 au mai putin de 18 ani.KGB-

ul se ingrijoreaza si incearca se explice aceasta deviere:”Sentimente ostile iau nastere in randul tinerilor ca urmare a influentelor persoanelor ce sustin idei nationaliste sau religioase.Aceste manifestari apar si ca urmare a lecturii romanelor politiste sau viziunii vreunui film...”.

De multe ori manifestele si scrisorile emana din mici grupari.Numai in anul 1961 si in primul semestru din 1962,KGB-ul identifica 107 din ele.este vorba de grupuri foarte mici,ce numara in total 401 persoane,adica in jur de 3-4 persoane pe formatiune,alcatuite „in majoritate din tineri”.Orientele lor sunt dintre cele mai diverse.

„Grupul de tineri” intitulat „Partidul national socialist”,descoperit in 1963 in Voronej,avea drept scop „sa achizitioneze arme,munitii si in caz de razboi,sa ajute inamicul in dauna comunistilor”.Acesta se pare ca a fost si obiectivul „Uniunii panruse social-crestine de eliberare a poporului”,creata in 1964 la Leningrad si dezmembrata in 1967.In schimb, „Uniunea comunarzilor”,animata de tineri cercetatori stiintifici din Leningrad-arestati in 1965-,avea drept program „trecerea de la dictatura birocratiei la dictatura proletariatului”.Pentru a-si difuza ideile,membrii grupului editeaza un jurnal manuscris,Kolokol,pe care-l difuzeaza prin simpatizanti in mai multe orase din URSS.

Imaginea anilor negri!

Orice observator atent si liber ar fi putut descoperi fara dificultate in China anilor 1970,in Uniunea Sovietica a lui Leonid Brejnev si in tarile-satelit mii de trasaturi ale subdezvoltarii,de la cele mai superficiale la cele mai profunde.

In URSS,presa epocii Gorbaciov va scoate la iveala saracirea crescanda a tarii,o suta de milioane de persoane traind cu un venit mai mic de 100 de ruble pe luna,adica limita pragului de saracie(50-90 ruble).Structura bugetelor familiale este la fel ca in tarile in curs de dezvoltare:in China,ca si in URSS,mai bine de jumătate de venituri sunt alocate cumpararii de alimente.Cernenko,noul secretar general,recunoaste ca „foarte rar vad copii paine alba sau chifle” si ca „nu se gaseste faina de vanzare”.Lipsurile din domeniul locuintelor sunt adeseori asemanatoare cu cele din tarile lumii a treia.Iata,de exemplu,care erau,in anii 1960,conditiile de viata ale muncitorilor din cea mai mare uzina textila din Beijing: „Construite in 1954,locuintele muncitoresti cuprind dormitoare si apartamente de 45 metri patrati.Acestea din urma,concepute initial pt o familie,acum adapostesc 3 sau 4.cei 4.500 de muncitori ai uzinei dispun in medie de 2.9m patrati fiecare.O familie de 8 persoane se inghesuie pe o suprafata de 15m patrati,alta de 4 membrii pe 9.5m patrati.Un inginer si familia sa traiesc 5 oameni pe 12.5 m patrati.Mai multe generatii traiesc intr-o singura camera impartita in mici incaperi prin mai multe draperii atarnate de tavan.Obiecte si ustensile de bucatarie,de la imbracaminte pana la bicicleta,totul este atranat de pereti-chiar si de tavan,cinci sute de cupluri casatorite traiesc in

dormitoare, barbati si femei separati; doua-trei mame impart cu copii lor o camera minuscula. In aceste conditii de promiscuitate, violurile si incesturile nu sunt rare. Delincventa juvenila este in crestere”.

In materie de sanatate, situatia nu inceteaza sa se degradeze, atingandu-si niveluri alarmante. Dupa datele culese de Francoise Thom din presa sovietica, incepand cu mijlocul anilor '70 se inregistreaza o recrudescenta a maladiilor infantile la adulti, o crestere puternica a cancerului la plamani si, in general, o scadere vertiginosa a sperantei de viata-care la barbati scade de la 68 de ani la 64. sunt semnalate numeroase patologii regionale, precum insalubritatea apei, care, in Uzbekistan, cauzeaza in fiecare an moartea a 33.000 de copii. Mortalitatea si morbiditatea infantila prezinta caracteristici nelinistitoare: 18 la mie din nou-nascuti decdeaza imediat dupa nastere; mortalitatea infantila creste de la 3 la 7%. Innoirea corpului medical si a infrastructurilor spitalicesti este mai mult decat insuficienta. Cladirile cu destinatie sanitara s-au invecitat si duc lipsa de materiale si medicamente.

Solutii pe care le-am putea oferi noi in secolul 21 pentru anulara unei posibile ideologii TOTALITARE.

- *o solutie ar fi prin intermediul presei; un prim pas e facut: presa e libera (prezentarea avantajelor si a dezavantajelor; informarea populatiei);
- *din moment ce primul pas e facut-si anume informarea populatiei-daca nu vrem, nimeni nu ne poate obliga, de aceea e importanta si dezarmarea;
- *noile generatii stiu ca daca nu-si vor rezolva singuri problemele nu va veni nimeni sa li le rezolve ;

Demolarea sistemului politic si economic bazat pe proprietate privata asupra mijloacelor de productie sub pretextul abolirii exploatarei si inlocuirea lui cu un regim de dominatie totalitara a oamenilor -de catre statul, dominat el insusi de catre partidul unic si obligatoriu al societatii, dominat la randul lui de catre grupuri de putere -a fost insotita de *greseli* in masa impotriva a sute de mii de oameni nevinovati, acestea fiind repudiate apoi la modul abstract si formal.

Aceasta situatie nu se mai poate repeta!

Stim cu totii ca perioada totalitara a fost o perioada nefasta (precum reiese de mai sus), dar multe aspecte ale acesteia nu ne sunt cunoscute de aceea este foarte important sa fim informati. Ideologiile totalitare sunt un fenomen complex, discutiile asupra genezei, manifestarilor si tipologiei acestora fiind departe de a fi incheiate, si de

aceea este nevoie de prezentarea diverselor aspecte prin care au fost instaurate si cum au evoluat.

Deci **mass-media** este o prima solutie ,fiind cea mai rapida si eficienta sursa de informare.Acum,in secolul 21 presa este libera,spre deosebire de perioada de dictatura cand era folosita cu scopul de a promova regimul respectiv,ideile si aparentele beneficii ale acestuia.E timpul ca istoricii si specialistii sa ne dezvaluie avantajele ,dejavantajele si formele de manifestare a acestor regimuri pentru a putea trage concluziile.Orice nivel de dezvoltaream atins si oricat de imposibila ar parea astazi revenirea acelor regimuri este bine sa fim pregatiti pentru ca acesta poate reveni prin *<metode si forte complet straine traditiilor de viata si gandire>* .

Din moment ce primul pas e facut -demersul de a convinge oamenii sa respinga orice forma de regim care le ingradeste libertatile-este momentul sa ne asiguram ca nu exista pericolul ca o ideologie sa fie impusa prin diverse forme de constrangere(ex:amenintarea cu moartea,etc).Prin urmare **dezarmarea** este strict necesara.Ar trebui ca toata lumea sa inteleaga ca toti suntem egali si ca democratia este solutia ideala,dar pentru ca intotdeauna exista exceptii de la regula este indicata eliminarea posibilelor pericole ,daca este posibil fara a folosi noi insine violenta.

Armele de distrugere in masa si cele biologice ar trebui distruse si interzise definitiv.Doar nu avem nevoie de ele pentru ca azi nu ne mai luptam (90%din popoarele lumii)pentru teritorii si putere.Am inteles ca putem supravietui si convietuind in pace,ajutandu-ne reciproc -atat cat este posibil -si transformand luptele pentru putere in competitii,concurand pentru a fi cei mai buni si astfel ne dezvoltam si imbunatatim mediul de viata.

- Bibliografie:1) Istorie-Manual pentru clasa a XI-a
2) Istoria comparata a statelor comuniste - Jean F. Soulet
3) Internet